

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Конституційно-правові засади організації та діяльності політичних партій» за спеціальністю 081 «Право» 10 квітня 2024 року.

Бевз Юлія Володимирівна

1989 року народження

Громадянка України

освіта вища: у 2011 році закінчила Одеську національну юридичну академію за спеціальністю «Правознавство».

У 2017 р. вступила до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру конституційного, міжнародного і кримінального права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Щебетун Ірина Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувачка має 11 наукових праць: 5 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах, наукових читаннях, а також 1 публікацію, яка додатково відображає результати дисертації, зокрема:

**Статті в наукових виданнях,
включених до переліку наукових фахових видань України:**

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Бевз Ю. В. Правова основа організації та функціонування політичних партій в Україні. *Університетські наукові записки. Науковий часопис Хмельницького національного університету управління та права імені Леоніда Юзькова*. 2019. Том 18. №3 (71). С. 43-53.

URL: https://unz.univer.km.ua/article/download/71_43-53/pdf/.

DOI: <https://doi.org/10.37491/UNZ.71.4>.

2. Бевз Ю. В. Співвідношення конституційно-правової відповідальності з іншими видами відповідальності (в контексті відповідальності політичних партій). *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Випуск 35. С. 400-406.

URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/955/852>.

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10052936>.

3. Бевз Ю. В. Проблеми правового регулювання заборони діяльності політичних партій в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2023. Випуск 78: частина 1. С. 83-89.

URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/08/14-1.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.12>.

4. Бевз Ю.В. Співвідношення поняття «політична партія» та інших суміжних понять. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. №1. Том №2. С. 70-77.

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14120/14022>.

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.2.8>.

5. Бевз Ю. В. Особливості взаємодії політичних партій та органів місцевого самоврядування в Україні. *Академічні візії*. 2023. Випуск № 25. С.70-78.

URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/705/635>.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10130336>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Бевз Ю. В. Щодо програми політичної партії. *Юридична наука і освіта у сучасних умовах: стан і перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса. (18 травня 2018 року), Вінниця, ДонНУ імені Василя Стуса. 2018. С. 115-117.

URL: [https://dnu.sharepoint.com/portals/law/Lists/List5/Attachments/104/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba\(18.05.2018\).pdf](https://dnu.sharepoint.com/portals/law/Lists/List5/Attachments/104/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba(18.05.2018).pdf)

7. Бевз Ю. В. Відповідальність політичних партій за невиконання їх програми. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії*: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (м. Переяслав-Хмельницький, 30 червня 2019 року). С. 60-62.

URL: <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/art/5086>

8. Бевз Ю. В. Щодо основних підстав припинення діяльності політичних партій в Україні та країнах Європи. *Сімдесят дев'яти економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Львів, Україна, м. Ополе, Польща, 26-27 жовтня 2023 р.) / редкол. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Львів: ФО-П Шпак В.Б. С. 8-11.

URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4549/>

9. Бевз Ю. В. Щодо інституту громадського контролю за діяльністю політичних партій в Україні. *Осінні юридичні читання – 2023. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXXIV: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. 23 листопада 2023 р., Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С. 90-93.

URL:https://dnu.sharepoint.com/portals/law/Lists/List5/Attachments/161/Збірник%20Осінні%20читання_2023%20.pdf

10. Бевз Ю. В. Щодо форм участі політичних партій на парламентських виборах. *Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики*: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції. м. Миколаїв. 21 грудня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 45-49.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

11. Бевз Ю. В. Відповідальність політичних партій. *Наукові записки кола аспірантів «Ucrainica» Том 1-2/ Zeszyty naukowe Koła Doktorantów „Ucrainica”* 2020. м. Варшава. Том № 1-2. С. 23-30. URL: https://ukrainskidom.pl/wp-content/uploads/2023/01/Zeszyty_Ucrainica.pdf.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Міхайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Нікітенко Лілія Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Дешко Людмила Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

1. У розділі 1, зокрема, параграфі 1.3, дисертанткою детально проаналізована процедура створення політичної партії і вироблено

пропозиції, які потребують додаткового обґрунтування та пояснення, а саме: запропоновано визначити на законодавчому рівні мінімальну кількість членів партії та на етапі державної реєстрації з метою обмеження адміністративного тиску на процес утворення місцевих осередків та створення рівних умов для їх реєстрації потрібно або вказати на відсутність реєстраційного збору або ж встановити його розмір (с.114).

2. У дисертаційній роботі вказується на необхідність внесення змін до статті 7 Закону України «Про Конституційний Суд України» в частині розширення повноважень Конституційного Суду України щодо вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) виборчих програм і статутів політичних партій), однак, це питання потребує більш детальнішого висвітлення (с.298-301).

3. Окрім того, потребує більш детальної уваги авторки питання покращення взаємодії політичних партій із урядом (с.249).

Мішина Наталя Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія»:

1. На с. 72 дослідження автор зауважує:

«вважаємо доречним звернутись до змісту Закону України «Про громадські об'єднання» (ч. 1 ст.3), де містяться принципи їх утворення та діяльності:

«Громадські об'єднання утворюються і діють на принципах: 1) добровільності; 2) самоврядності; 3) вільного вибору території діяльності; 4) рівності перед законом; 5) відсутності майнового інтересу їх членів (учасників); 6) прозорості, відкритості та публічності».

У дисертації охарактеризовано переваги застосування методу правової аналогії у цьому випадку, у зв'язку з чим виникає логічне запитання – а чи тягне застосування цього методу у даному випадку недоліки? Чому

проведення паралелей між принципами створення та діяльності громадських об'єднань та політичних партій може бути небажаним?

2. У дослідженні справедливо зауважено, що в Україні «Політичні партії утворюються і діють на принципах: а) верховенство права; б) демократії; в) рівності перед законом; г) добровільності; д) прозорості, відкритості і публічності».

У зв'язку з цим, що в українській юридичній літературі часто зустрічаються пропозиції класифікувати принципи створення та діяльності суб'єктів права, доцільним було б підтвердити або спростувати необхідність їхнього угруповання по відношенню до утворення та діяльності політичних партій.

3. На с.с. 138-139 дисертаційного дослідження проаналізовано Рішення Конституційного Суду України у справі № 2-рп/2002 за конституційним поданням 63 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності положень статті 43 Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа про виборчу заставу). Враховуючи, що це Рішення було прийнято більше ніж 20 років тому, цікавою є думка автора дисертації щодо того, чи не виглядає аргументація єдиного органу конституційної юрисдикції, наведена у цьому рішенні, на сучасному етапі розвитку науки конституційного права застарілою?

4. Останнє зауваження стосується підбору країн для проведення порівняльно-правового дослідження. Здебільшого автор звертається до досвіду країн – членів Європейського Союзу та / або Ради Європи. Однак, інколи увагу автора привертають і інші країни (так, на с. 140 проаналізовано досвід Вірменії, Південної Кореї, Сінгапуру та Японії, на с. 141 – практику Канади тощо). На захисті доцільно було б пояснити логіку відбору країн для дослідження та порівняння з Україною.

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича:

1. Переважна більшість вітчизняних і зарубіжних дослідників політичних партій визнають, що на сьогодні не існує досконалої конституційно-правової регламентації функцій політичних партій і навіть на доктринальному рівні існують різні підходи щодо обсягу, змісту та суті функцій політичних партій, тож потребує розширеного тлумачення позиція дисертантки щодо розширення переліку загально визнаних функцій політичних партій. Авторка стверджує про необхідність його доповнити, зокрема, функцією формування громадської думки та функцією залучення громадян у політичне життя (с.60-61), але не уточнює, в чому полягає їх зміст та ефективність від впровадження.

2. Позитивно оцінюючи ґрунтовний аналіз порядку створення політичної партії (підрозділ 1.3 роботи), звернемо увагу, що поза увагою дослідниці залишилось питання щодо вимог безпосередньо до кандидатів та процедури формування їх списків, залишаються неврегульованими питання вилучення кандидатів із виборчого списку партії (сьогодні воно тлумачиться як питання внутрішньо-партійної діяльності та позбавляє громадян можливості захистити свої виборчі права в судовому порядку), тож доцільно було б дізнатися позицію авторки.

3. Дисертантка виносить на захист положення щодо взаємодії з органами місцевого самоврядування, зауважуючи, що вона полягає у підвищенні ролі осередків партій у вирішенні суспільно-важливих місцевих проблем; в обміні інформацією, розробці, реалізації спільних програм, участі у спільних заходах; запровадженні практики моніторингу місцевих ініціатив громадян задля вивчення та запровадження позитивного досвіду і досягнень в територіальних громадах (с.187), але, в роботі не обґрунтовується, чому саме такий підхід має застосовуватися.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Бевз Юлії Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради Тетяна МІХАЙЛІНА

